

מסתמן - קיצור משך הרישום הפלילי לאנשים שמעודו באופן חד-פעמי

אנשים רבים נושאים עמם רישומים על גבי גליון הרישום הפלילי שלהם כשהלכה למעשה מדובר במעשים שהם תוצאה של משובות נעורים או מעידה חד פעמית שאינה מראה על דבר וחצי דבר באשר לאופן התקין בו אותם בעלי רישום מנהלים את חיי היומיום שלהם באופן שוטף. אותה מציאות בה אותן מעידות מגבילות את הנושאים אותן לאורך שנים כה רבות על פי ההסדר החקיקתי הקיים כיום, הינו לא ראוי ומעוות מבחינת תחושת הצדק הטבעית ועל כן ראוי כי יתוקן בהקדם בחקיקה.

מסתמן - יקוצר משך זמן הרישום הפלילי

ועדה בראשות פרופ' רות קנאי בחנה את הוראות [חוק המרשם הפלילי](#) והאיזון בין העקרונות המנוגדים הגלומים בו - המרשם הפלילי אל מול תקנת השבים במטרה לשפרו ולהביא להסדר צודק יותר עבור בעלי רישום.

המלצות הוועדה שואפות לשפר את המצב כיום תוך התייחסות לסוג המידע שיימסר ולמידת הפירוט שבו, לאופן בו המידע מוצג, לרישום המשטרתי והגישה אליו, לתקופות הזמן כמובא בהמשך, לשקילת המידע ולהערכתו וכיוצ"ב. ההמלצות מפרטות את האופן הנכון לקביעת המוסדות שיקבלו את אותה אינפורמציה ובנוסף את האופן לפיו יש לשקול את האינפורמציה שנמסרת. הועדה המליצה להקים גוף מפקח בכל אותם גופים מגוונים שמקבלים את המידע. המדובר בהמלצות שכולן באות במטרה להקל עם בעלי רישום תוך נסיון לייצר איבחון שלא קיים כיום בין "עבריינים כבדים" לכאלה שהם בבחינת נורמטיביים שמעודו באופן מקרי.

הועדה מתייחסת בהמלצותיה לביבול בין המונחים השונים וקוראת לייצר הגדרה ברורה ואחידה באשר למה ייחשב כמידע פלילי. בנוסף, ועל מנת שלא לפגוע בעליונות המרשם המנוהל על ידי משטרת ישראל הומלץ כי גופים נוספים בעלי סמכות לניהול חקירות ורישומים מחוץ למשטרה יוכלו להמשיך ולנהלם אולם יחול עליהם איסור להעבירו לגורם אחר וכי המידע רלוונטי עבור אותו גוף אך ורק לצורך מילוי תפקידו.

אותה ועדה לבחינת חוק המרשם הפלילי ותקנת השבים, התשמ"א - 1981, שהוקמה בשנת 2008, בחנה את ההוראות הקיימות כיום ומתוך מטרה לאזן באופן בהיר וטוב יותר בין האינטרסים המתנגשים המגולמים בחוק זה. המדובר באינטרסים ציבוריים אל מול הצורך בשיקום וביכולת לאפשר לאדם לסור מהדרך הפלילית ולפתוח דף חדש, בייחוד לכשהמדובר במעידה חד פעמית.

כוונת הוועדה היא לאפשר לקבוצות גדולות יותר של בעלי [רישום פלילי](#) כזה או אחר להשתקם באופן מהיר יותר ממה שניתן כיום, כאשר הדגש מטבע הדברים בא לידי ביטוי ביתר שאת בתחום התעסוקתי, בשל הקשר הישיר בין השניים ולאור העובדה שמרבית הפגיעה בקיומו של רישום הינו בפאן חשוב זה של החיים.

הכוונה היא לייצר מנגנון חקיקתי שיאפשר בעיקר לאלה שמעודו באופן חד פעמי לייצר מוטיבציה באופן מהיר יותר שלא להסתבך עם גורמי האכיפה בנוסף למה שכבר אירע בעברם, תוך מתן תימרוץ שיקומי טוב יותר מזה הקיים כיום.

תקופות ההתיישנות והמחיקה החדשות במעידות "חד פעמיות" שאינן מלוות בעונש מאסר:

לעניין זה, על פי ההצעה, ההתיישנות והמחיקה למעידות "חד-פעמיות" שאינן מלוות בעונש מאסר יעמדו על 5 שנות התיישנות + 5 שנות מחיקה בלבד, כאשר כיום התקופות הללו עומדות על 7 שנות התיישנות + 10 שנות מחיקה.

תקופות ההתיישנות והמחיקה החדשות במצבים בהם נגזרה על אדם תקופת מאסר שאינה עולה על 5 שנים:

במצבים בהם הוטל על אדם עונש מאסר, שאינו עולה על 5 שנים ובמקרים בהם אדם הורשע שלא בפעם הראשונה (גם אם לא נגזר עליו עונש מאסר) המלצת הוועדה היא לקבוע, ככלל, תקופת התיישנות של 7 שנים ולאחריה תקופת מחיקה של 7 שנים.

תקופות ההתיישנות והמחיקה החדשות במצבים בהם נגזרה על אדם תקופת מאסר ממושכת העולה על 5 שנים:

במצבים בהם נגזר על אדם תקופת מאסר ממושכת, המלצת הוועדה היא לקבוע תקופת התיישנות של 10 שנים + תקופת המאסר + 10 שנות מחיקה: תפיסת הוועדה היא, כי עבירות שהוטלו בגין תקופת מאסר ממושכות מחייבות התייחסות מחמירה יותר. הוועדה סברה, כי תקופת מאסר ארוכות משקפות עבריינות חמורה וסיכון גדול יותר לחברה, וכי יש מקום לשקף עובדות אלה בתקופות ההתיישנות ולאפשר התחשבות במידע זה לתקופות ארוכות יותר. משום כך, המלצתה היא לקבוע לגביהן תקופות התיישנות ומחיקה ארוכות יותר - כאשר הוטל עונש מאסר העולה על 5 שנים תהיה תקופת ההתיישנות 10 שנים + תקופת המאסר. תקופת המחיקה תהיה 10 שנים מתום תקופת ההתיישנות.

הותרת תקופות ההתיישנות והמחיקה הקיימות במצבים בהם בית המשפט דן נאשם ללא הרשעה:

במצבים בהם בחר בית המשפט לדון את הנאשם ללא הרשעה, הגיעה הוועדה למסקנה שאין מקום לשנות את התקופה הקבועה כיום בחוק (תקופת מחיקה של 5 שנים החל מיום מתן גזר הדין, ללא תקופת התיישנות).

המצב כיום הינו פוגעני במיוחד כלפי בעלי רישום פלילי ובנסיבות מסוימות גם כלפי בעלי רישום משטרת כאשר כידוע אלה עלולים למצוא את עצמם עם אותו רישום לא פעם על לא עוול בכפם. המדובר במציאות בה נמנעת העסקתם של אנשים נורמטיבים רבים כאשר אותה אות קין בדמותו של רישום פלילי או משטרתית מטילה עליהם גזר דין מוות תעסוקתי למשך מרבית חייהם כאשר הלכה למעשה המדובר בהרס החיים התעסוקתיים במלואם וזאת מאחר ואין באפשרותם להתקדם ולפתוח נתיבים תעסוקתיים החסומים בפניהם לאור אותו רישום יחיד במהלך שנים רבות של חייהם.

אנו מקווים כי אותן המלצות בדגש על קיצור תקופות ההתיישנות והמחיקה יאומצו על ידי המחוקק בהקדם וכך אותו הנמשך זה שנים רבות והמונע מאנשים רבים התקדמות תעסוקתית ראויה, יתוקן במהרה.

{*:fast_contact}